

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Володимира Даля

КАФЕДРА БУДІВНИЦТВА, УРБАНІСТИКИ ТА ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни «Архітектура будівель і споруд»

*(для здобувачів вищої освіти
спеціальності G 19 Будівництво та цивільна інженерія)*

(Електронне видання)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри будівництва,
урбаністики та просторового планування

Протокол № 6 від 24.02.2026 р.

Київ 2026

Методичне видання спрямоване на виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи на підставі лекційного та практичного матеріалу з дисципліни «Архітектура будівель і споруд».

Методичні вказівки містять питання щодо принципів розвитку архітектури різних типів будівель і споруд; вивчення класифікаційних ознак житлових, громадських та промислових будівель і споруд; сприяють засвоєнню методів аналітичної роботи й формуванню вміння збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень; формування навичок визначати оптимальні планувальні та об'ємно-просторові вирішення певних типів будівель і споруд в даній містобудівельній ситуації; розвивати творчу активність та індивідуальний підхід до вирішення архітектурно-конструктивної структури будівель певної типологічної групи.

Методичні вказівки охоплюють широкий спектр тем, вивчення яких є обов'язковим для фахівців зі спеціальності G19 «Будівництво та цивільна інженерія»: типологія будівель, їх об'ємно-планувальні та конструктивні рішення. Функціональні, конструктивні, архітектурно-художні й економічні вимоги до будівель, урахування кліматичних та інші місцевих умов району будівництва при проєктуванні та зведенні будівель.

Укладачі: Н.І. Білошицька – к.т.н., доцент кафедри БУПП

Рецензент: П.Є. Уваров – к.т.н., доцент кафедри БУПП

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тематика самостійної роботи	5
Комплексне практичне індивідуальне завдання	7
Екзаменаційні питання	10
Рекомендована література	13

ВСТУП

Курс «Архітектура будівель і споруд» призначений для формування у здобувачів вищої освіти комплексного уявлення про принципи розвитку архітектури різних типів будівель і споруд; вивчення класифікаційних ознак житлових, громадських та промислових будівель і споруд; володіння методами аналітичної роботи й формування вміння збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проектних архітектурно-містобудівних рішень; формування навичок визначати оптимальні планувальні та об'ємно-просторові вирішення певних типів будівель і споруд в даній містобудівельній ситуації; розвивати творчу активність та індивідуальний підхід до вирішення архітектурно-конструктивної структури будівель певної типологічної групи.

Методичні вказівки до самостійної роботи містять питання та список літератури для поглибленого вивчення цієї дисципліни.

№ п/п	Тематика самостійної роботи	К-сть годин
	МОДУЛЬ 1	
1	Цілі і завдання дисципліни. Класифікація житла. 1. Класифікація житла за часом і характером проживання 2. Класифікація житла за поверховістю 3. Класифікація житла за об'ємно-планувальною структурою 4. Класифікація житла за конструктивним рішенням 5. Класифікація житла за матеріалом огорожуючих конструкцій 6. Соціальні, демографічні, природно-кліматичні, містобудівні, економічні та конструктивні фактори впливу на проектування житла.	10
2	Проектування житлового середовища. 1. Архітектурно-типологічні особливості житлових будинків. 2. Присадибна ділянка та її розпланування 3. Функціонально-просторова організація та планувальні елементи садибного будинку. 4. Об'ємно-просторова композиція та засоби формотворення. 5. Інженерне обладнання будинку 6. Містобудівельні аспекти проектування садибного житла 7. Тимчасові житла.	10
3	Конструктивні рішення житлових будівель 1. Загальні положення. Поняття конструктивної системи будівлі. 2. Вимоги до житлових будівель: міцність, стійкість, довговічність, енергоефективність, пожежна безпека. 3. Нормативна база (ДБН В.2.6, ДБН В.2.2-15, ДБН В.1.1). 4. Конструктивні системи житлових будівель. Безкаркасна (стінова) система. Каркасна система (монолітна, збірна, комбінована). Каркасно-стінова система. Великопанельне домобудування. Монолітно-каркасні технології. 5. Малоповерхове індивідуальне будівництво (цегляні, газобетонні, дерев'яні, каркасні будинки). 6. Несучі та огорожувальні конструкції: Фундаменти (стрічкові, плитні, пальові). Стіни (цегляні, панельні, монолітні, багатошарові). Перекриття (збірні, монолітні, ребристі). Покриття та покрівлі. Балкони, лоджії, еркери. 7. Конструктивні вузли та з'єднання: Стики панелей. Деформаційні шви. Теплотехнічні вузли. Вузли примикання покрівлі. 8. Енергоефективність конструктивних рішень: Теплоізоляція огорожувальних конструкцій. Містки холоду. Вентильовані фасади. Пасивні будинки. 9. Сейсмостійкість і надійність: Просторова жорсткість. Діафрагми жорсткості. Антисейсмічні пояси.	30

4	Об'ємно-планувальні рішення житлових будівель 1. Поняття об'ємно-планувального рішення: Визначення та складові. Взаємозв'язок функції та простору. Містобудівний контекст. 2. Типологія житлових будівель: Садибні будинки. Блоковані будинки (таунхауси). Секційні багатоповерхові будинки. Галерейні та коридорні будинки. Житлові комплекси mixed-use. 3. Функціональне зонування квартир: Денна зона. Нічна зона. Господарська зона. Санітарні вузли. Принципи ізоляції приміщень. 4. Планувальні схеми: Односекційні та багатосекційні будинки. Рядові, кутові, поворотні секції. Принципи орієнтації квартир. 5. Вертикальні комунікації: Сходові клітини. Ліфтові вузли. Протипожежні вимоги. Евакуаційні шляхи. 6. Інсоляція та освітлення: Норми інсоляції. Природне освітлення. Аерація приміщень. 7. Ергономіка та комфорт: Мінімальні площі приміщень. Висота поверхів. Акустичний комфорт. Безбар'єрність. 8. Сучасні тенденції: Гнучке планування. Смарт-квартири. Коворкінг у житлових комплексах. Трансформовані простори.	20
5	Класифікація громадських будівель і споруд. Загальні принципи проектування 1. Критерії класифікації громадських будівель і споруд 2. Класифікація громадських будівель і споруд за функціональним призначенням 3. Класифікація громадських будівель і споруд за місткістю та від чого вона залежить 3. Класифікація громадських будівель і споруд за капітальністю 4. Функціональна організація міських територій 5. Функціональне зонування громадських будівель і споруд 6. Типи архітектурно-планувальних схем 7. Структурні вузли громадських будівель та їх характеристика: входні групи приміщень, групи допоміжних приміщень, горизонтальні і вертикальні комунікації. 8. Класифікація будівельних матеріалів громадських будівель 9. Ступені вогнестійкості громадських будівель 10. Шляхи евакуації в громадських будівлях	10
6	Загальні принципи проектування і забудови промислових підприємств 1. Класифікація промислових будівель. 2. Виробничо-технологічна схема, як основа проектування промислових будівель, її мета і призначення. 3. Виробничі будівлі, як містобудівний фактор. 4. Промислові райони. Принципи проектування будівель на основі уніфікованих типових секцій та уніфікованих типових прольотів. 5. Правила призначення основних параметрів промислових підприємств.	10

7	Типи промислових будівель і споруд Одноповерхові виробничі споруди. 2. Будівлі суцільної й павільйонної забудови. Двоповерхові виробничі споруди. Багатоповерхові виробничі споруди. 5. Допоміжні споруди і приміщення промислових підприємств. 6. Архітектурно-художні проблеми проектування виробничих будівель і споруд.	10
Разом:		100

Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Архітектура будівель і споруд» виконується упродовж семестру. Виконання його є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки.

Метою виконання індивідуального завдання є оволодіння навичками об'ємно-просторового мислення та використання набутих знань для подальшого навчального процесу та професійної діяльності.

Метою виконання КППЗ є розвиток навичок самостійної роботи, систематизація знань, поглиблене вивчення основних вимог до найбільш розповсюджених типів та видів будівель і споруд, їх ролі і місця у містобудівельному та природному середовищі, узагальнення й закріплення теоретичних знань в сфері архітектурної типології.

Виконання КППЗ є обов'язковою складовою курсового проєкту.

Завдання КППЗ з дисципліни «Архітектура будівель і споруд»:
Розробка архітектурно-планувальних схем основних типів житлових і громадських будівель і споруд.

Контрольне завдання № 1 на тему: «Садибне житло»

1. Зібравши за допомогою відповідних нормативних документів, необхідні вихідні дані для проектування запропонованого об'єкту, скласти програмузавдання, притримуючись наданого нижче плану.

План:

1. Загальні положення.
2. Вимоги до забудови ділянки садибного житлового будинку.
3. Вимоги до об'ємно-планувального вирішення:
  - а) загальні вимоги до даного типу споруди;
  - б) вимоги до проектування присадибної ділянки ;
  - в) вимоги до проектування дитячої;
  - г) вимоги до проектування спальні;
  - д) проектування кабінету;
  - ж) проектування кухні
- з) проектування санвузла;

2. На основі отриманих вихідних даних, скласти схеми функціонального взаємозв'язку приміщень та схему функціонального зонування території садиби.

Література:

- ДБН В.2.2.-15:2019 Житлові будинки. Основні положення.
- Якубовський В.Б. Основи проектування садибного житла: навчальний посібник. / В.Б. Якубовський, І.В. Якубовський, О.О. Кайдановська - Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020.– 228 с.

Контрольне завдання № 2

на тему: «Проектування квартири в будинку середньої поверховості»

1. Зібравши за допомогою відповідних нормативних документів, необхідні вихідні дані для проектування запропонованого об'єкту, скласти програмузавдання, притримуючись наданого нижче плану.

План:

1. Загальні положення.
2. Вимоги до забудови житлового будинку середньої поверховості.
3. Вимоги до об'ємно-планувального вирішення:
  - а) загальні вимоги до даного типу споруди;
  - б) вимоги до проектування кухні;
  - в) вимоги до проектування приміщень санвузла;
  - г) вимоги до проектування дитячої;
  - д) проектування спальні;
  - ж) проектування приміщень вхідної групи
- з) проектування залу, кабінету;

2. На основі отриманих вихідних даних, скласти схеми функціонального взаємозв'язку приміщень та схему функціонального зонування території секційного будинку середньої поверховості.

Література:

- ДБН В.2.2.-15:2019 Житлові будинки. Основні положення

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

Тема 1

1. Що вивчає дисципліна «Типологія будівель і споруд» ?
2. Які завдання вирішує типологія будівель ?
3. Що відносять до об'єктів класифікації ?
4. Що є головними критеріями для класифікації будівель і споруд?
5. Що таке будівля та споруда?
6. Які фактори впливають на проектування житла?
7. Які основні критерії для класифікації житла?
8. Які є дві групи житлових будинків?
9. Що відноситься до основних елементів квартири? Тема 2
10. За якими ознаками класифікують житлові будинки ?
11. На які класи поділяється житло, дайте їм характеристику?
12. Наведіть класифікацію житла за тривалістю і характером проживання, за поверховістю ?
13. Якими показниками визначаються гігієнічні якості житла ?
14. Які фактори впливають на створення найсприятливішого життєвого середовища ?
15. Що входить до техніко – економічних показників (ТЕП) житлової будівлі ?
16. Які вимоги до розпланування присадибної ділянки?
17. Яке інженерне обладнання застосовують при облаштування садибного будинку?
18. Які особливості у проектуванні секційних, коридорних та галерейних будинків?

Тема 2

10. Що означає класифікація за функціональним призначенням?
20. Що означає класифікація за місткістю, від чого вона залежить?
21. Що передбачає класифікація за розташуванням у забудові?

22. Що означає класифікація за капітальністю?
23. Які існують типи архітектурно-планувальних схем?
24. Що таке функціональне зонування громадських будівель? Які його типи?
25. Що таке структурні вузли ? Які його типи?
26. Які приміщення становлять вхідну групу приміщень?
27. Які розрахунки норми для проектування гардеробів і вестибюлів?
28. Які розрахунки норми для проектування санвузлів?
29. Що таке горизонтальні і вертикальні комунікації у громадських будівлях?
30. Як нормується висота приміщень у громадських будівлях?
31. Як класифікують будівельні матеріали громадських будівель?
32. Які є ступені вогнестійкості громадських будівель?
33. Які габарити шляхів евакуації громадських будівель?

Тема 3

34. Що таке конструктивна система будівлі?
35. У чому різниця між каркасною та безкаркасною системами?
36. Які переваги монолітно-каркасного будівництва?
37. Які типи фундаментів застосовуються у житловому будівництві?
38. Що таке просторово-жорстка система будівлі?
39. Які вимоги до теплотехнічних характеристик огорожувальних конструкцій?
40. Що таке містки холоду та як їх усунути?
41. У чому особливості великопанельного будівництва?
42. Які сучасні матеріали застосовують у житлових будівлях?
43. Які принципи забезпечують сейсмостійкість будівлі?

Тема 4

44. Що таке об'ємно-планувальне рішення?

- 45. Які основні типи житлових будівель?
- 46. У чому різниця між галерейним і коридорним будинком?
- 47. Які принципи функціонального зонування квартири?
- 48. Які вимоги до інсоляції житлових приміщень?
- 49. Які мінімальні площі житлових кімнат?
- 50. Які вимоги до безбар'єрності?
- 51. Які типи сходових клітин застосовують у багатоповерхових будинках?
- 52. Що таке mixed-use житловий комплекс?
- 53. Які сучасні тенденції в плануванні житла?

РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Х.С. Типи будинків та архітектурні конструкції. Навчальний посібник. – Львів.: НУ «Львівська політехніка», 2012.-196 с.
2. Гнідець Р.Б. Архітектура українських церков. Конструкція і форма: навчальний посібник – Львів.: НУ «Львівська політехніка», 2007. 140 с.
3. Грисюк Л.С. Проектування закладів харчування: навчальний посібник. /Л.С. Грисюк, С.М. Лінда, В.Б. Якубовський. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2012. 184 с.
4. ДБН В.2.2.-15:2019 Житлові будинки. Основні положення. – К.: Держбуд України, 2019.
5. ДБН В.2.2-3:2018 Заклади освіти. К.: Держбуд України, 2018.
6. ДБН В.2.2-4:2018 Заклади дошкільної освіти. К.: Держбуд України, 2018.
7. ДБН В.2.2-9-2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення. К.: Держбуд України, 2018.
8. ДБН В.2.2-10-2001 Заклади охорони здоров'я К.: Держбуд України, 2001.
9. ДБН В.2.2-11-2002 Підприємства побутового обслуговування. Основні положення К.: Держбуд України, 2002.
10. ДБН В.2.2-20:2008 Будинки і споруди. Готелі. К.: Держбуд України, 2008.
11. ДБН В.2.2-12:2018 Планування і забудова територій. К.: Держбуд України, 2018.
12. ДБН В.2.2-13-2003. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди. К.: Держбуд України, 2003.
13. ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади. К.: Держбуд України, 2019.
14. ДБН В.2.2-18:2007 Заклади соціального захисту населення. К.: Держбуд України, 2007.
15. ДБН В.2.2-23:2009 Підприємства торгівлі. К.: Держбуд України, 2009.

16. ДБН В.2.2-25:2009 Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства). К.: Держбуд України, 2009.
17. ДБН В.2.2-26:2010 Суди К.: Держбуд України, 2010.
18. ДБН В.2.2-28:2010 Будинки адміністративного та побутового призначення. К.: Держбуд України, 2010.
19. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. К.: Держбуд України, 2018.
20. ДБН В.2.2-41:2019 Висотні будівлі. Основні положення. К.: Держбуд України, 2019.
21. ДБН В.2.2-5:2018 Вулиці і дороги населених пунктів. К.: Держбуд України, 2018.
22. ДБН В.2.3-15:2007 Автостоянки і гаражі населених пунктів. К.: Держбуд України, 2007.
23. ДК 018-2000 «Державний класифікатор будівель і споруд». – К.: Держстандарт України, 2000.
24. Змеул С.Г., Маханько Б.А. Архитектурная типология зданий.: Учебник для вузов: / Змеул С.Г., Маханько Б.А. Издание стереотипное .- М.: Архитектура-С, 2004.-240с.
25. Лінда С.М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд. – Львів.: НУ «Львівська політехніка», 2010.- 608 с.
26. Типологія громадських будівель і споруд : підручник / Світлана Миколаївна Лінда, Оксана Ігорівна Моркляник. Нац. ун-т «Львівська політехніка».– Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2015.– 346 с.
27. Гетун Г.В. Основи проектування промислових будівель: Навч. посіб. - К.: Кондор, 2009.-210 с.
28. Якубовський В.Б. Основи проектування садибного житла: навчальний посібник. / В.Б. Якубовський, І.В. Якубовський, О.О. Кайдановська - Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020.– 228 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
з дисципліни «Архітектура будівель і споруд»

*(для здобувачів вищої освіти
спеціальності G 19 «Будівництво та цивільна інженерія»)
(Електронне видання)*

Укладач: БІЛОШИЦЬКА Наталія Іванівна

Оригінал - макет Н.І. Білошицька

Підписано до друку_____

Формат 60×84¹/₁₆. Папір типограф. Гарнитура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. _____. Обл.-вид.арк. _____.

Тираж ____ прим. Вид. № _____. Замовл. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: м. Київ, вул. Іоанна Павла II буд 17,

Телефон: +38(050) 218 04 78, факс (064 52) 4 03 42

E-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com